

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Postboks 4710 Sluppen, 7468 Trondheim
Sentralbord: 73 19 90 00, Telefaks: 73 19 91 01
Besøksadresse: E. C. Dahls g. 10

Saksbehandler
Liv Ingegerd Selfjord
Oppvekst- og utdanningsavdelingen

Innvalgstelefon
73 19 93 48

Vår dato
10.04.2017
Deres dato

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2016/1577-611
Deres ref.

Selbu kommune
Rådmannen
Gjelbakken 15
7580 SELBU

Oversendelse av endelig tilsynsrapport - frist for retting

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag sendte 21.12.16 foreløpig tilsynsrapport til Selbu kommune. Den foreløpige tilsynsrapporten var et forhåndsvarsel etter forvaltningsloven § 16. Selbu kommune ble gitt frist for å uttale seg til den foreløpige rapporten innen 03.02.17.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag mottok kommunens uttalelser til den foreløpige tilsynsrapporten som beskrevet i vedlagte tilsynsrapport.

I tilsynsrapporten er Selbu kommune gitt frist til å rette brudd på regelverket som er avdekket i tilsynet, jf. kommuneloven § 60 d. Fristen er **15.08.17**. Innen denne fristen må Selbu kommune også erklære til Fylkesmannen i Sør-Trøndelag at regelverksbruddet er rettet og redegjøre for hvordan.

Dersom bruddene på regelverket ikke blir rettet innen fristen vil Fylkesmannen vedta pålegg om retting med hjemmel i kommuneloven § 60 d.

Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner framkommer av den vedlagte tilsynsrapporten.

Med hilsen

Jostein Magne Krutvik (e.f.)
utdanningsdirektør

Christian Spets
fagkoordinator barnehage

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg: Endelig tilsynsrapport

Kopi:
Selbu kommune, Ordfører, Gjelbakken 15, 7580 Selbu
Selbu kommune, kontrollutvalget, Gjelbakken 15, 7580 Selbu

ENDELIG TILSYNSRAPPORT

Kommunen som barnehagemyndighet
Veiledning, tilsyn og opplysningsplikt til
barneverntjenesten

Selbu kommune – 2016

Innholdsfortegnelse

1 Innledning.....	4
2 Om tilsynet med Selbu kommune.....	4
2.1 Fylkesmannen fører tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet.....	4
2.2 Om gjennomføringen av tilsynet.....	4
3. Barnehagemyndighetens ansvar for veiledning og tilsyn.....	5
3.1 Rettslige krav.....	5
3.2 Fylkesmannens undersøkelser.....	6
3.3 Fylkesmannens vurderinger.....	7
3.4 Fylkesmannens konklusjon.....	7
4. Barnehagemyndighetens ansvar for å påse at opplysningsplikten til barnevernet etterleves.....	8
4.1 Rettslige krav.....	8
4.2 Fylkesmannens undersøkelser.....	9
4.3 Fylkesmannens vurderinger.....	10
4.4 Fylkesmannens konklusjon.....	11
5. Frist for retting av lovbrudd.....	11
6. Rett til innsyn.....	12
7. Vedlegg.....	13

1 Innledning

Fylkesmannen åpnet 19.02.16 tilsyn med barnehagemyndigheten i Selbu kommune. Tema er kommunens ansvar for å påse, gjennom veiledning og tilsyn, at barnehagene etterlever kravene i barnehageloven, jf. barnehageloven § 8 første ledd og § 16, og kommunens ansvar for å påse at barnehagene etterlever reglene om opplysningsplikt til barneverntjenesten, jf. barnehageloven § 8 første ledd og § 22.

Tilsynet er igangsatt med utgangspunkt i Fylkesmannens vurderinger av sårbarhet og risiko i barnehagesektoren i Sør-Trøndelag, og de planer som til enhver tid legges for samordning av tilsyn. Tilsynet omhandler kun de utvalgte tema som er beskrevet på tidspunktet for rapporten, og gir derfor ingen fullstendig vurdering av kommunen som barnehagemyndighet.

2 Om tilsynet med Selbu kommune

2.1 Fylkesmannen fører tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet

Fylkesmannen fører tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet jf. barnehageloven § 9 første ledd. Fylkesmannens tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet er lovlighetstilsyn jf. kommuneloven § 60 b.

Fylkesmannens tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet er myndighetsutøvelse og skjer i samsvar med forvaltningsrettens regler for dette. Tilsynet skal være preget av åpenhet, likebehandling, etterprøvnbarhet og effektivitet.

I de tilfeller Fylkesmannen konkluderer med at et rettslig krav ikke er oppfylt, betegnes dette som regelverksbrudd, uavhengig av om det er barnehageloven eller forskrifter fastsatt i medhold av denne, som er brutt.

2.2 Om gjennomføringen av tilsynet

Tilsyn med Selbu kommune ble åpnet gjennom brev 19.02.16. Kommunen er blitt pålagt å legge frem dokumentasjon for Fylkesmannen med hjemmel i kommuneloven § 60 c.

10.03.16 ble det gjennomført et veiledningsmøte med kommunene i Nea-regionen. Innholdet i veiledninga var knyttet til tema for tilsynet.

Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner er basert på skriftlig dokumentasjon og opplysninger fra intervju.

Oversikt over dokumenter som inngår i tilsynet følger av vedlegg til rapporten.

Det ble gjennomført stedlig tilsyn 26.04.16.

Det ble avholdt intervjuer med:

- Sektorleder Geir Håvard Mebust
- Pedagogisk konsulent Elin Skrødal
- Styrerne i Kvellohaugen barnehage og Tømra og Innbygda barnehage.

Foreløpig tilsynsrapport ble oversendt Selbu kommune 21.12.16. Selbu kommune har gitt kommentarer til denne i brev av 01.02.17 og e-post 14.02.17. Dette inneholdt en

mal for enkeltvedtak om retting av avvik etter tilsyn med barnehagene som skulle vært innsendt sammen med den øvrige dokumentasjonen i forkant av tilsynsdagen.

3. Barnehagemyndighetens ansvar for veiledning og tilsyn

3.1 Rettslige krav

§ 8 Kommunens ansvar

Første ledd: Kommunen er lokal barnehagemyndighet. Kommunen skal gi veiledning og påse at barnehagene drives i samsvar med gjeldende regelverk.

Bestemmelsen presiserer kommunens overordnede ansvar for å sikre at barna får et godt og forsvarlig barnehagetilbud. Kommunen skal ved godkjenningen og gjennom aktiv veiledning og tilsyn påse at barnehagene drives i tråd med de krav som settes i barnehageloven med forskrifter. Regelverksetterlevelse når det gjelder eierpliktene i barnehageloven med forskrifter er barnehageeiers ansvar. Innenfor barnehageloven og forvaltningslovens rammer avgjør kommunen som barnehagemyndighet selv hvorledes veiledning og tilsyn utøves, og hvilket virkemiddel som er best egnet for å oppnå regelverksetterlevelse. Et interkommunalt samarbeid om dette ansvaret må avklares og avtales mellom kommunene.

En særskilt hjemmel for kommunens tilsyn ligger i barnehageloven § 16.

§ 16 Tilsyn

Kommunen fører tilsyn med virksomheter etter denne lov.

Kommunen kan gi pålegg om retting av uforsvarlige eller ulovlige forhold ved godkjente eller godkjenningspliktige virksomheter. Hvis fristen for å etterkomme pålegget ikke overholdes, eller hvis forholdet ikke lar seg rette, kan kommunen vedta tidsbegrenset eller varig stenging av virksomheten. Kommunens stengingsvedtak skal sendes fylkesmannen til orientering.

I stedet for eller i tillegg til stenging av virksomheten, kan kommunen bruke økonomiske reaksjoner overfor ikke-kommunale barnehager dersom krav etter § 14 a, eller forskrift i medhold av samme bestemmelse, ikke er overholdt.

Vedtak om retting og stenging og vedtak om anvendelse av økonomiske reaksjonsmidler kan påklages til fylkesmannen.

Det lokale tilsynsansvaret tilligger kommunen. Kommunestyret vedtar hvilket organ det skal delegeres til. Tilsynsansvaret innebærer at kommunen undersøker om barnehageeier oppfyller lovkrav etter barnehageloven, og pålegger retting av lovstridige eller uforsvarlige forhold. Hvis det viser seg at forholdene ikke lar seg rette kan tilsynsmyndigheten vedta midlertidig eller varig stenging av virksomheten.

Barnehagemyndighetens valg av virkemidler for å ivareta veilednings- og tilsynsansvaret må baseres på risikovurderinger med utgangspunkt i kunnskap om regelverket og riktig lovforståelse. Myndigheten må ha tilstrekkelig kunnskap om hvordan eierne oppfyller sine plikter for å kunne gjøre en reell risikovurdering. Hva slags, og hvordan informasjonen om hvordan eierpliktene ivaretas skal innhentes, er opp til det kommunale skjønn. Etter at informasjonsinnhenting og risikovurderinger er gjort må

myndigheten gjennomføre de aktiviteter overfor barnehageeier som er nødvendige for at regelverksetterlevelsen skal anses ivaretatt. Ved tilsyn må myndigheten vurdere de funn som er gjort, og konkludere på om lovkravene er oppfylt. Vurderinger og konklusjon skal formidles skriftlig til barnehageeier.

Pålegg om retting og vedtak om stenging etter barnehageloven § 16 annet ledd er enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. For avgjørelser som regnes som enkeltvedtak gjelder de generelle saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven kapittel IV – VI. Dette innebærer at blant annet reglene om forhåndsvarsling (§ 16), kravet til skriftlighet (§ 23) og kravet til begrunnelse (§§ 24 og 25) kommer til anvendelse. Videre følger det av forvaltningsloven § 27 tredje ledd at enkeltvedtaket (eller underretningen om enkeltvedtaket) skal inneholde informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans, fremgangsmåten ved klage, adgangen til å se sakens dokumenter jf. §§ 18 – 19 og til å be om utsatt iverksetting dersom dette er aktuelt jf. § 42.

3.2 Fylkesmannens undersøkelser

Selbu har 5 kommunale barnehager som varierer i størrelse fra 10 til 72 barn. De to største barnehagene er nybygde. En barnehage består av to avdelinger i to forskjellige bygg, og to andre barnehager har felles administrasjon. Barnehagestruktur og organisering av ledelse i barnehagene har vært under endring de siste årene. Barnehagene ligger i de største befolkningskonsentrasjonene i kommunen.

Hele «Lov om barnehager» er delegert fra kommunestyret til Hovedutvalg for oppvekst. § 8 Kommunens ansvar er ikke spesifikt delegert videre fra Hovedutvalget. En del av barnehagemyndighetens generelle oppgaver i barnehageloven kap. IV er delegert til oppvekstsjefen, og utføres av vedkommende og pedagogisk konsulent. Dette gjelder blant annet tilsyn med barnehagene. Selbu kommune er en del av samarbeidet i Nea-regionen. Sammen med tre andre kommuner samarbeides det blant annet om kompetanseutvikling og tilsyn.

Selbu kommune innhenter informasjon om barnehagene på ulike måter; gjennom møtevirksomhet, planer, rapporteringer og besøk i barnehagene, drøfting av bemanningsplaner, innsending av årsplaner, og ved gjennomføring av årshjul og styringsdialog. Foreldre- og FAU-saker, sykefravær, BASIL og barnehagefakta.no er andre informasjonskilder. Kontakt med barnehagene foregår i mange ulike fora i både kommunen og regionen.

I forbindelse med tilsyn er det personer fra samarbeidskommunene som gjennomfører tilsynet og skriver rapport. Rapporten underskrives av oppvekstsjefen, og framlegges for Hovedutvalget til orientering. Fylkesmannen har mottatt 3 tilsynsrapporter fra 2014, tidsplan for tilsyn i barnehagene i Nea-regionen 2014-2015, mal for varsel om tilsyn, mal for tilsynsrapport, samt rutiner for arbeidet med tilsyn. I ettertid har Fylkesmannen fått tilsendt en mal for enkeltvedtak ved pålegg om retting.

I følge tilsynsplanen skal barnehagene ha tilsyn hvert 2. år. Ved behov gjennomføres hendelsesbaserte tilsyn i regionen. I rapportmalen framgår tilsynstemaene. Dette dreier seg blant annet om vedtekter, samarbeidsutvalg, bemanning, barnas alder og antall, årsplan, samarbeid, vurderingsarbeid m.m.

I løpet av 2015 er det igangsatt en revidering av regionens tilsynsarbeid. Blant det som ses på er i større grad en risikobasert tilsynsaktivitet, færre tema, nye rutiner og maler.

3.3 Fylkesmannens vurderinger

Kommunen får informasjon om barnehagene gjennom mange kanaler, og det skulle ligge godt til rette for at kommunen kan bruke disse opplysningene til å vurdere risiko for svikt i regelverksetterlevelsen. Når det gjelder veiledningen som kommunen gjennomfører refereres det til temaene bemanning og godkjenning av barnehager. Ut over dette virker det uklart hva slags behov for veiledning om regelverket barnehagene har, og hvem som har ansvar for å avdekke et eventuelt behov. Det refereres til at barnehagene selv må melde behov for veiledning.

Selbu kommune gjennomfører tilsyn i et interkommunalt samarbeid. Det innhentes opplysninger om mange ulike tema gjennom tilsynet. Etter tilsyn utarbeides det skriftlig tilsynsrapport som formidles til barnehagen. I to av tilsynsrapportene Fylkesmannen har mottatt er det konkludert med avvik fra loven. I begge disse tilfellene beskrives det rettslige og faktiske grunnlaget. I den tredje rapporten er det gitt en merknad på tema «årsplan». Her er det gitt en del opplysninger om hva tilsynsmyndigheten har undersøkt og de vurderinger som er gjort. Konklusjonen i rapporten er uklar på om ett av disse forholdene er å anse som et regelverksbrudd.

På de andre punktene som er undersøkt i de tre rapportene gis det ingen vurderinger og konklusjoner på de forholdene som er undersøkt.

I Fylkesmannens tilsyn er det ikke framlagt dokumentasjon på at Selbu kommune har fattet eget enkeltvedtak med pålegg om retting i de tilfelle hvor tilsynsrapporten konkluderer med avvik fra regelverket. I «Rutiner for arbeid med tilsyn i barnehager i Nearegionen» beskrives heller ikke hvordan dette skal gjøres. Fylkesmannen vurderer dette som at selve tilsynsrapporten er ment å fungere som et enkeltvedtak. Rapportene fyller ikke kravene til enkeltvedtak etter forvaltningsloven.

Selbu kommune har i forbindelse med foreløpig tilsynsrapport oversendt en mal for enkeltvedtak – pålegg om retting etter tilsyn etter barnehageloven. Fylkesmannen kan ikke se at malen er brukt i de to konkrete tilsynene hvor det er funnet avvik fra regelverket. Det kan da ikke legges til grunn at denne er uttrykk for kommunens praksis på tilsynstidspunktet. Av dokumentasjonsgrunnlaget og opplysninger i intervju fremgår det videre at kommunen ikke har varslet part i saken før vedtak om pålegg om retting er fattet. Dette er i strid med forvaltningsloven § 16.

3.4 Fylkesmannens konklusjon

Fylkesmannen vurderer at Selbu kommune gjennom kontakten med barnehagene har tett og løpende dialog, med god informasjonsflyt. Dokumentasjonsgrunnlaget viser imidlertid at behovet for og gjennomføring av veiledning ikke vurderes og innrettes på bakgrunn av risikovurderinger. Det framkommer heller ikke risikovurderinger for valg av tilsynsobjekt og tema i tilsyn. I tilsynsrapportene framkommer tilsynsmyndighetens vurderinger av de forhold som er undersøkt bare der det er avvik. Tilsynsvirknsomheten i Selbu kommune oppfyller ikke forvaltningslovens regler på vesentlige punkter.

4. Barnehagemyndighetens ansvar for å påse opplysningsplikten til barnevernet

4.1 Rettslig krav

§ 22 Opplysningsplikt til barneverntjenesten

Barnehagepersonalet skal i sitt arbeid være oppmerksom på forhold som kan føre til tiltak fra barneverntjenestens side.

Uten hinder av taushetsplikt skal barnehagepersonalet av eget tiltak gi opplysninger til barneverntjenesten, når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, jf. lov om barneverntjenester § 4-10, § 4-11, § 4-12, eller når et barn har vist vedvarende alvorlige adferdsvansker, jf. samme lov § 4-24. Også etter pålegg fra de organer som er ansvarlige for gjennomføringen av lov om barneverntjenester, plikter barnehagepersonalet å gi slike opplysninger. Opplysninger skal normalt gis av styrer.

Barnevernets hovedoppgave er å sikre at barn som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. For at barnevernet skal kunne ivareta denne oppgaven overfor barn i alvorlige situasjoner, vil barnevernet ofte være avhengig av å motta opplysninger fra andre. Av denne grunn er alle ansatte i barnehager etter nærmere regler pålagt opplysningsplikt overfor barnevernet. Styreren er den som normalt skal gi slike opplysninger. Bestemmelsen om at opplysningene normalt skal gis av styrer er en saksbehandlingsregel og fritar ikke den enkelte ansatte fra dennes opplysningsplikt.

Gjennom sin daglige nære kontakt med barn er de ansatte i barnehagene i en sentral posisjon i forhold til å kunne observere og motta informasjon om barns omsorgs- og livssituasjon. For at barn i alvorlige situasjoner skal bli sett av barnevernet og få den hjelp de har behov for, er det derfor svært viktig at de ansatte i barnehagene oppfyller opplysningsplikten når den inntreffer. En forutsetning for dette er at de ansatte har tilstrekkelige kunnskaper om opplysningsplikten og dens anvendelse.

§ 22 første ledd omhandler plikten til å være på vakt overfor forhold som kan føre til tiltak fra barnevernet. Oppmerksomhetsplikten utløser i seg selv verken rett eller plikt til å gi opplysninger, men gjør at ansatte kan oppdage forhold som vil utløse opplysningsplikten.

Når vilkår for opplysningsplikten inntreffer gis opplysninger uten hinder av taushetsplikten. Det samme gjelder når ansatte i barnehagen gir opplysninger etter pålegg av barneverntjenesten. Dette kan for eksempel gjelde i tilknytning til sak om samvær, fratakelse av foreldreansvar og/eller adopsjon og oppheving av vedtak om omsorgsovertakelse.

I brev av 17.12.14 har Justis- og beredskapsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet uttalt at når vilkårene for opplysningsplikt er oppfylt skal melding umiddelbart sendes til den kommunale barneverntjenesten. Den enkelte kan ikke selv velge mellom å gi opplysninger eller ikke dersom vilkårene for opplysningsplikt er oppfylt. Plikten til å gi opplysninger faller heller ikke bort selv om vedkommende på egenhånd forsøker å avhjelpe situasjonen. Med andre ord finnes det ingen andre

handlingsalternativer som kan benyttes i stedet, men opplysningsplikten er ikke til hinder for andre supplerende tiltak.

Opplysningsplikten inntreer i de alvorlige tilfellene; der det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet, eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt eller når et barn har vist vedvarende alvorlige adferdsvansker.

Barnevernlovens bestemmelser i §§ 4-10, 4-11 og 4-12 gir på nærmere angitte vilkår barneverntjenesten adgang til å treffe vedtak dersom barn er i situasjoner som beskrevet i bestemmelsene.

- § 4-10 gjelder der barn lider av livstruende eller annen alvorlig sykdom eller skade, og foreldrene ikke sørger for at barnet kommer til undersøkelse eller behandling.
- § 4-11 og § 4-12 første ledd bokstav b gjelder der foreldre ikke sørger for at et funksjonshemmet eller spesielt hjelpetrengende barn får dekket særlige behov for behandling eller opplæring.
- § 4-12 første ledd bokstav a gjelder der det er alvorlige mangler ved den daglige omsorg barnet får eller alvorlige mangler i forhold til den personlige kontakt og trygghet barnet trenger etter sin alder og utvikling. Bestemmelsen beskriver situasjoner hvor det er alvorlige mangler i forhold til barnets behov for materiell og praktisk omsorg, og/eller der foreldrene ikke klarer å dekke barnets behov for psykisk eller følelsesmessig omsorg.
- § 4-12 første ledd bokstav c gjelder der barn blir mishandlet eller utsatt for andre alvorlige overgrep i hjemmet. Bestemmelsen omfatter blant annet situasjoner der barnet blir utsatt for seksuelle overgrep eller andre former for vold i hjemmet.
- § 4-12 første ledd bokstav d gjelder der det er overveiende sannsynlig at barnets helse eller utvikling kan bli alvorlig skadet fordi foreldrene er ute av stand til å ta tilstrekkelig ansvar for barnet. Bestemmelsen gjelder særlig for tilfeller der foreldrene mangler personlige forutsetninger for å ha omsorgen for barnet.

4.2 Fylkesmannens undersøkelser

Fylkesmannen har fått tilsendt dokumentasjon på samarbeidet mellom barnehage og barnevernet i Selbu kommune, i form av en power-point-presentasjon av «VR-modellen». Barneverntjenesten i Selbu er organisert sammen med fire andre kommuner gjennom den interkommunale barneverntjenesten for Værnesregionen. I «VR-modellen» står tverrfaglig barnehageteam omtalt. Av deltakere i dette teamet står det blant annet barnehage og barneverntjeneste. I foilen «Fra magefølelse til handling» står det at alle barnehager skal utarbeide en plan ut fra en mal med punkter som omhandler hvordan en går fram ved bekymring for barn med utfordringer av sosial eller adferdsmessig karakter. På Værnesregionens barneverntjenestes hjemmeside ligger det et meldeskjema.

Fylkesmannen har også mottatt barnehagenes felles beredskapsplan. Beredskapsplanen har et eget avsnitt hvor det refereres til barnehageloven § 22. Her er det beskrevet rutiner som ansatte skal følge. I enkelte barnehagers årsplaner er samarbeidet mellom

barnehager og barnevern omtalt. Her brukes begrepet «ressursteam» om samarbeidsforum der barnehage og barnevern deltar.

I den tilsendte dokumentasjonen fra Selbu kommune står det i planen «Den gode oppvekst» om samordningsteam, som er kommunens øverste tverrfaglige og tverretatlige gruppe. Bekymringer for forhold i oppvekstmiljøene og for enkeltbarn kan også drøftes her. I intervju omtales også et fagråd oppvekst, hvor både barnevernleder og oppvekstsjef møter. Rådmannens ledergruppe har også hatt samarbeidet barnevern – barnehage som tema på møter.

Gjennom intervju framkommer en del informasjon om den praktiske gjennomføringen av møter i tverrfaglige team. Her er blant annet rom for å drøfte bekymringssaker, og veiledning om framgangsmåte ved videre saksgang. Barnehagene har en fast kontaktperson i barnevernet. Teamet møtes ca. 4 ganger i året.

Det blir også referert til kurs og fagdager med innhold som er relevant kompetanse i denne sammenhengen for barnehageansatte. Ellers er dette tema på styremøter. Statistikk for meldinger fra barnehagene har vært blant temaene.

Foreldre gis informasjon om barnehagepersonalets opplysningsplikt til barnevernet på foreldremøter om høsten, og det er også omtalt i enkelte årsplaner.

Alle de tre tilsynsrapportene Fylkesmannen har mottatt viser at barnehagene blir spurt om de har rutiner når det oppstår mistanke om omsorgssvikt.

4.3 Fylkesmannens vurderinger

Barnehagemyndigheten skal som beskrevet i denne rapportens punkt 3.1. veilede og påse at bestemmelsen om opplysningsplikten til barneverntjenesten er kjent og etterlevs. Dette kan ivaretas på ulike måter.

I Barne- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementets veileder «Til barnets beste – samarbeid mellom barnehagen og barneverntjenesten» står det at et godt samarbeid mellom barnehage og barnevern forutsetter at arbeidet er forankret i den politiske og administrative ledelsen i kommunen, og må være en selvfølgelig del av kommunens arbeid med strategi- og virksomhetsplaner. Kommunen har et helhetlig ansvar for det lokale barnehagetilbudet, og er ansvarlig for at det utarbeides tverrfaglig informasjon, samarbeid, kompetansetiltak og møtearenaer. I dette ligger også at det er kommunens oppgave å gjøre forholdet mellom barnehage og barnevern kjent, slik at det fremstår som forpliktende for alle ansatte i barnehagene.

Fylkesmannen vurderer at Selbu kommune har fokus på jevnlig samarbeid mellom barnehager og barnevern. Det generelle og forebyggende perspektivet virker forankret i kommuneledelsen, jf. tiltak beskrevet i kap. 4.2.

Oppgaven med å veilede barnehagene om opplysningsplikten til barnevernet virker i hovedsak å være ivaretatt gjennom det forebyggende tverrfaglige samarbeidet med Værnesregionen barneverntjeneste. Opplysninger fra intervju og skriftlig dokumentasjon kan ikke bekrefte at ansvaret for veiledningen er lagt til samarbeidet med barneverntjenesten. Samtidig er det flere tverrfaglige arenaer i kommunen på flere nivå som har risikoutsatte barn som tema. Fylkesmannen kan ikke se at disse møtearenaene

eller andre rutiner spesifikt beskriver hvorledes barnehagemyndigheten bruker disse som mulighet for å påse regelverksforståelsen når det gjelder § 22.

I tilsynsrapporter framkommer det spørsmål om barnehagen har rutiner når det oppstår situasjoner der det er mistanke om omsorgssvikt. Rapportene gjengir svært knappe omtaler av hva barnehagen svarer, og ingen vurderinger av svaret fra tilsynsmyndighetens side. Intervjuene ga heller ikke utdypende opplysninger om dette. Det blir dermed uklart hva slags informasjon kommunen har innhentet og hvordan kontrollen med dette spørsmålet er gjennomført, hvilken lovforståelse som ligger til grunn og hvordan barnehagepersonalets regelverksetterlevelse er vurdert av barnehagemyndigheten.

Videre er det i barnehagenes beredskapsplan gjengitt rutiner som ikke nødvendigvis er forenlig med bestemmelser om taushetsplikt og opplysningsplikt. På Værnesregionens hjemmeside ligger det et meldeskjema til barneverntjenesten. Det varierer med kjennskap om og bruk av dette skjemaet i kommunen.

4.4 Fylkesmannens konklusjon

Selbu kommune har et rutinemessig samarbeid mellom barnehage og barneverntjenesten som virker prioritert i kommunens arbeid. Fylkesmannens undersøkelser viser at det kan være uklarheter når det gjelder hvem som har ansvar for veiledning av barnehagene innen temaet opplysningsplikten til barneverntjenesten. Fylkesmannen kan ikke se at kommunens tilsyn er innrettet slik at det er egnet til å påse at barnehagene har korrekt lovforståelse og etterlever bestemmelsen om opplysningsplikten til barnevernet.

5. Frist for retting av lovbrudd

Fylkesmannen har i kapitlene 3 og 4 konstatert brudd på regelverket. Selbu kommune gis frist for å rette regelverksbruddene avdekket under tilsynet, jf. kommuneloven § 60 d. Frist for retting er 15.08.17. Kommunen må innen denne datoen sende Fylkesmannen en erklæring om at bruddene på regelverket er rettet og en redegjørelse for hvordan dette er gjennomført.

Dersom forholdet ikke er rettet innen den fastsatte fristen, vil Fylkesmannen vedta pålegg om retting. Et eventuelt pålegg om retting vil være et enkeltvedtak og vil kunne påklages i henhold til forvaltningslovens regler om dette.

Følgende pålegg om retting er aktuelle å vedta etter utløpet av rettefristen:

Gjennomføring av veiledning og tilsyn:

1. Selbu kommune må gjennomføre risikovurderinger som grunnlag for gjennomføring av veilednings- og tilsynsvirksomheten.
2. Selbu kommune må gjennomføre veiledning og tilsyn i tråd med behovet, det vil si risikovurderingene.
3. Selbu kommune skal varsle part i saken i tråd med forvaltningsloven § 16 før enkeltvedtak treffes.

4. Selbu kommunes enkeltvedtak om pålegg om retting (eller underretningen om enkeltvedtaket) skal inneholde informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans, framgangsmåte ved klage, adgangen til å se saken dokumenter ihht. Forvaltningsloven §§ 18-19 og til å be om utsatt iverksetting ihht. § 42, jf. forvaltningsloven § 27 tredje ledd.

Opplysningsplikten til barnevernet:

5. Selbu kommune må bruke veiledning og tilsyn på en slik måte at det er egnet til å påse om barnehagelovens bestemmelser om opplysningsplikten til barneverntjenesten er kjent og etterlevd i barnehagene.

6. Rett til innsyn

Selbu kommune har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18 jf. § 19.

VEDLEGG

Dokumenter som inngår i tilsynet:

- Delegeringsreglement for kommunestyret
- Delegeringsreglement for administrasjonen (med organisasjonskart for Selbu kommune)
- Selbu kommunes årsmelding, forside og s. 64-67
- Kompetanse for framtidens barnehage i Nearegionen 2014-2020
- Kompetanseutviklingsplan for Nearegionen 2014-2016
- «Den gode oppvekst», plan for oppvekstområdet Selbu kommune
- Power-point-presentasjon av «VR-modellen»
- Oversikt over barnehagene i kommunen med besøksadresse og navn på styret
- «Rutiner for innhenting av informasjon og veiledning»
- Rutiner for arbeid med tilsyn i barnehagene i Nearegionen
- Mal for varsel om tilsyn i Nearegionen
- Mal tilsynsrapport Nearegionen
- Mal for enkeltvedtak – pålegg om retting etter tilsyn etter barnehageloven
- Tidsplan for tilsyn i barnehagene Nearegionen 2014-2015
- Tilsynsrapport fra Tømra og Innbygda barnehage 2014
- Tilsynsrapport fra Vikvarvet og Øverbygda barnehage 2014
- Tilsynsrapport Mebond barnehage 2014
- Vedtekter og reglement for barnehagene i Selbu kommune, revidert februar 2016
- 5-årsplan for Tømra og Innbygda barnehage
- Årsplaner Kvellohaugen barnehage
- Beredskapsplan for barnehagene i Selbu
- Referat fra foreldremøter og personalmøte